

ΕΘΝΙΚΟ & ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΚΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ
ΕΙΔΙΚΟΣ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΣ
ΚΟΝΔΥΛΙΩΝ ΕΡΕΥΝΑΣ

ΤΜΗΜΑ ΕΝΔΟΚΡΙΝΟΛΟΓΙΑΣ & ΜΕΤΑΒΟΛΙΣΜΟΥ
Α' ΠΑΙΔΙΑΤΡΙΚΗ ΚΛΙΝΙΚΗ
ΙΑΤΡΙΚΗΣ ΣΧΟΛΗΣ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΑΘΗΝΩΝ
ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΟ ΠΑΙΔΩΝ «Η ΑΓΙΑ ΣΟΦΙΑ»

“Χάνω Βάρος - Κερδίζω Ζωή”

Επιστημονική Εκδήλωση για τον Απολογισμό του
Προγράμματος ΕΣΠΑ
“Ανάπτυξη Εθνικού Συστήματος
Πρόληψης και Αντιμετώπισης της Υπερβαρότητας και
Παχυσαρκίας κατά την Παιδική και Εφηβική Ηλικία”

www.childhood-obesity.gr

14-15 Νοεμβρίου 2015

Ξενοδοχείο Μεγάλη Βρετανία, Αθήνα

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο
www.europa.eu

www.epanad.gov.gr
Με τη Συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

www.ygeia-pronoia.gr

www.espa.gr

Η εκδήλωση υλοποιείται στο πλαίσιο της ενταγμένης Πράξης “Ανάπτυξη Εθνικού Συστήματος Πρόληψης και Αντιμετώπισης της Υπερβαρότητας και Παχυσαρκίας κατά την Παιδική και Εφηβική Ηλικία”, (MIS 370545), του Επιχειρησιακού Προγράμματος “Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού” (ΕΠ.ΑΝ.Α.Δ) 2007-2013 και συγχρηματοδοτείται από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (Ε.Κ.Τ.) και από Εθνικούς Πόρους

Χαιρετισμός

Αγαπητοί Συνάδελφοι,
Αγαπητοί Γονείς,
Κυρίες και Κύριοι,

Η **παχυσαρκία** αποτελεί ένα από τα πιο σημαντικά προβλήματα δημόσιας υγείας του 21^{ου} αιώνα. Στην Ελλάδα, το ποσοστό υπερβαρότητας και παχυσαρκίας κατά την παιδική και εφηβική ηλικία υπερβαίνει το 30%, γεγονός που υποδηλώνει ότι τουλάχιστον 600.000 παιδιά και έφηβοι σήμερα είναι υπέρβαροι ή παχύσαρκοι. Καθώς τα παχύσαρκα παιδιά ενηλικιώνονται, αντιμετωπίζουν ένα πλήθος ιατρικών προβλημάτων που οφείλονται στην παχυσαρκία σε νεότερες ηλικίες. Οι **επιπλοκές** της παχυσαρκίας είναι πολλές και ευθύνονται για ένα σημαντικό υψηλό ποσοστό των δαπανών της δημόσιας υγείας.

Η **Α΄ Παιδιατρική Κλινική της Ιατρικής Σχολής του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών**, στο πλαίσιο του επιστημονικού της έργου, έχει αναλάβει δράση για την καταπολέμηση της παιδικής παχυσαρκίας στη χώρα μας. Η δράση αφορά στην ηλεκτρονική καταγραφή και αξιολόγηση του προβλήματος πανελλαδικά, καθώς και στην εκπόνηση οδηγιών προς τους Παιδιάτρους και Γενικούς Ιατρούς για τη σωστή αντιμετώπισή του. Πρόκειται για το Πρόγραμμα με τίτλο: **“Ανάπτυξη Εθνικού Συστήματος Πρόληψης και Αντιμετώπισης της Υπερβαρότητας και Παχυσαρκίας κατά την Παιδική και Εφηβική Ηλικία”** και σύνθημα **“Χάνω Βάρος – Κερδίζω Ζωή”** (MIS 370545), το οποίο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος “Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού” (ΕΠ.ΑΝ.Α.Δ) 2007-2013 και συγχρηματοδοτείται από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (Ε.Κ.Τ.) και από Εθνικούς Πόρους.

Στόχοι της Επιστημονικής Εκδήλωσης είναι ο απολογισμός του Προγράμματος ΕΣΠΑ, η εκπαίδευση των Παιδιάτρων και Γενικών Ιατρών σχετικά με το πώς θα χρησιμοποιήσουν την ηλεκτρονική διαδικτυακή εφαρμογή (**Εθνικό Μητρώο Πρόληψης και Αντιμετώπισης της Υπερβαρότητας και Παχυσαρκίας κατά την Παιδική και Εφηβική Ηλικία**) και πώς θα διακινήσουν ένα υπέρβαρο ή παχύσαρκο παιδί, καθώς και η αγωγή, ενημέρωση και ευαισθητοποίηση όλων των αρμοδίων φορέων, επιστημόνων υγείας και του κοινού σχετικά με την πρόληψη και αντιμετώπιση της παχυσαρκίας.

Ως Επιστημονική Υπεύθυνη και Συντονίστρια θα ήθελα να σας εκφράσω την πεποίθηση ότι το Έργο αυτό μπορεί πραγματικά να δώσει λύσεις οριστικές και αποτελεσματικές στο πρόβλημα της παχυσαρκίας στη χώρα μας.

Επίσης, θα ήθελα να σας προσκαλέσω να στηρίζετε την προσπάθειά μας με την καταγραφή των παιδιών και εφήβων στην Ηλεκτρονική Διαδικτυακή Εφαρμογή, καθώς και την παραπομπή τους (όταν κρίνεται απαραίτητο) στο **Ιατρείο Αντιμετώπισης Αυξημένου Βάρους Σώματος**, το οποίο λειτουργεί καθημερινά στο Τμήμα Ενδοκρινολογίας, Μεταβολισμού και Διαβήτη της Α΄ Παιδιατρικής Κλινικής Πανεπιστημίου Αθηνών, στο Νοσοκομείο Παίδων “Η Αγία Σοφία” (Κεντρικό Κτίριο, 6ος Όροφος, τηλ. 213 2013 666).

Με εκτίμηση,

Ευαγγελία Χαρμανδάρη, MD, MSc, PhD, MRCP(UK), CCST(UK)

Αν. Καθηγήτρια Παιδιατρικής - Παιδιατρικής Ενδοκρινολογίας
Α΄ Παιδιατρική Κλινική Ιατρικής Σχολής Πανεπιστημίου Αθηνών
Νοσοκομείο Παίδων “Η Αγία Σοφία”

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο
www.euroopa.eu

www.epanad.gov.gr
Με τη Συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

www.ygeia-pronoia.gr

www.espa.gr

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

Σάββατο 14 Νοεμβρίου 2015

09:00 – 10:00 Προσέλευση – Εγγραφές

10:00 – 11:00 Χαιρετισμοί

Ανδρέας Ξανθός
Υπουργός Υγείας

Μάρκος Μπόλαρης
Αν. Υπουργός Αγροτικής Ανάπτυξης
Πρώην Υφυπουργός Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης

Ανδρέας Λυκουρέντζος
Πρώην Υπουργός Υγείας

Γεώργιος Πατούλης
Πρόεδρος Ιατρικού Συλλόγου Αθηνών

Γρηγόριος Κουράκλης
Πρόεδρος Ιατρικής Εταιρείας Αθηνών

Εμμανουήλ Παπασάββας
Διοικητής Νοσοκομείου Παιδων “Η Αγία Σοφία”

Γεώργιος Π. Χρούσος
Καθηγητής Παιδιατρικής, Διευθυντής
Α΄ Παιδιατρική Κλινική Ιατρικής Σχολής Πανεπιστημίου Αθηνών
Νοσοκομείο Παιδων “Η Αγία Σοφία”

Βασιλική Γέμου-Engesaeth
Καθηγήτρια Παιδιατρικής - Παιδιατρικής Αλλεργιολογίας
Α΄ Παιδιατρική Κλινική Ιατρικής Σχολής Πανεπιστημίου Αθηνών
Νοσοκομείο Παιδων “Η Αγία Σοφία”

Ευαγγελία Χαρμανδάρη
Αν. Καθηγήτρια Παιδιατρικής - Παιδιατρικής Ενδοκρινολογίας
Α΄ Παιδιατρική Κλινική Ιατρικής Σχολής Πανεπιστημίου Αθηνών
Νοσοκομείο Παιδων “Η Αγία Σοφία”

Α' ΣΥΝΕΔΡΙΑ

Συντονιστές: **Ευθύμιος Καπάνταης, Μαρινέλλα Τζανέλα**

11:00 – 12:30 *Νεότερα δεδομένα στη φυσιολογία του λιπώδη ιστού*

Ανδρέας Μαργιωρής

Ομότιμος Καθηγητής Κλινικής Χημείας
Τμήμα Ιατρικής, Πανεπιστήμιο Κρήτης

*Εστιασμένη στον ασθενή φροντίδα και πρόληψη της παχυσαρκίας: Ο ρόλος της
Γενικής Ιατρικής και της Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας*

Χρήστος Λιονής

Καθηγητής Γενικής Ιατρικής και Πρωτοβάθμιας Φροντίδας
Τμήμα Ιατρικής, Πανεπιστήμιο Κρήτης

Κλινική αξιολόγηση ασθενούς με παχυσαρκία

Κωνσταντίνος Τσίγκος

Καθηγητής Διατροφής και Μεταβολισμού
Χαροκόπειο Πανεπιστήμιο

12:30 – 13:00 **Διάλειμμα**

Β' ΣΥΝΕΔΡΙΑ

Συντονιστές: **Γεώργιος Π. Χρούσος, Ευαγγελία Χαρμανδάρη**

13:00 – 14:30 *Απολογισμός του Προγράμματος ΕΣΠΑ (MIS: 370545) “Ανάπτυξη Εθνικού
Συστήματος Πρόληψης και Αντιμετώπισης της Υπερβαρότητας και Παχυσαρκίας
κατά την Παιδική και Εφηβική Ηλικία”*

Ευαγγελία Χαρμανδάρη

Αν. Καθηγήτρια Παιδιατρικής - Παιδιατρικής Ενδοκρινολογίας
Α' Παιδιατρική Κλινική Ιατρικής Σχολής Πανεπιστημίου Αθηνών
Νοσοκομείο Παίδων “Η Αγία Σοφία”

*Εθνικό Μητρώο Πρόληψης και Αντιμετώπισης της Υπερβαρότητας και
Παχυσαρκίας κατά την Παιδική και Εφηβική Ηλικία*

Ελευθέριος Θηραίος

Γενικός Ιατρός, WHO NCD/PHC Consultant
Γενικός Γραμματέας Ιατρικής Εταιρείας Αθηνών

*www.childhood-obesity.gr: Διαδικτυακή Πύλη Ενημέρωσης για την Πρόληψη
και Αντιμετώπιση της Παιδικής Παχυσαρκίας στην Ελλάδα*

Πηνελόπη Κάσσαρη

Βιομηχανικός/Οργανωσιακός Ψυχολόγος
Συστημικός Αναλυτής Διαχείρισης Έργων
Α' Παιδιατρική Κλινική Ιατρικής Σχολής Πανεπιστημίου Αθηνών
Νοσοκομείο Παίδων “Η Αγία Σοφία”

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο
www.euroopa.eu

www.epanad.gov.gr
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

www.ygeia-pronoia.gr

www.espa.gr

Κατευθυντήριες Οδηγίες Διατροφής και Σωματικής Άσκησης για την πρόληψη και αντιμετώπιση της παχυσαρκίας σε παιδιά και εφήβους

Ιωάννης Μανιός

Αν. Καθηγητής Διατροφής και Διαιτολογίας
Χαροκόπειο Πανεπιστήμιο

14:30 – 15:30 **Ελαφρύ Γεύμα**

Γ' ΣΥΝΕΔΡΙΑ

Συντονιστές: **Ζαδάλλα Μούσλεχ, Παρασκευή Μουτσάτσου**

15:30 – 16:00 *Ο ρόλος του ενδομήτριου στρες στον εμβρυϊκό προγραμματισμό*

Γεώργιος Μαστοράκος

Καθηγητής Ενδοκρινολογίας
Ιατρική Σχολή Πανεπιστημίου Αθηνών

16:00 – 16:30 *Η παχυσαρκία κατά την παιδική και εφηβική ηλικία συνοδεύεται από ελάττωση του μήκους των τελομερών των λευκοκυττάρων*

Αγαρίστη Λαμπροκωστοπούλου

Μεταδιδακτορική Ερευνήτρια
Ίδρυμα Ιατροβιολογικών Ερευνών της Ακαδημίας Αθηνών

Έκφραση του μη κωδικοποιού RNA Growth-arrest-specific transcript 5 (Gas5) σε υπέρβαρα και παχύσαρκα παιδιά και εφήβους

Αμαλία Σερτεδάκη

Ε.ΔΙ.Π Εργαστηρίου Μοριακής Ενδοκρινολογίας
Α' Παιδιατρική Κλινική Ιατρικής Σχολής Πανεπιστημίου Αθηνών
Νοσοκομείο Παίδων “Η Αγία Σοφία”

Συντονιστές: **Ντιάνα Βαζαίου, Εύα Κασσή**

16:30 – 17:30 *Διατροφικές συνήθειες παιδιών και εφήβων που προσέρχονται στο Ιατρείο Αντιμετώπισης Αυξημένου Βάρους Σώματος*

Αλεξάνδρα Γεωργίου

Κλινική Διαιτολόγος-Διατροφολόγος

Η αποτελεσματικότητα ενός εξατομικευμένου προγράμματος διατροφής, σωματικής άσκησης και ψυχολογικής παρέμβασης σε υπέρβαρα και παχύσαρκα παιδιά και εφήβους

Σοφία Γενιτσαρίδη

Ειδικευόμενη Παιδιατρικής
Α' Παιδιατρική Κλινική Ιατρικής Σχολής Πανεπιστημίου Αθηνών
Νοσοκομείο Παίδων “Η Αγία Σοφία”

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο
www.europa.eu

www.epanad.gov.gr
Με τη Συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

www.ygeia-pronoia.gr

www.espa.gr

Η επίδραση του μελιού στην ανοχή στη γλυκόζη σε παχύσαρκα παιδιά

Ιωάννα Φαράκλα

Ειδικευόμενη Παιδιατρικής
Νοσοκομείο Παίδων “ Π. & Α. Κυριακού”

Υποβιταμίνωση D σε υπέρβαρα και παχύσαρκα παιδιά: Ο ρόλος της θεραπείας υποκατάστασης

Χρήστος Γιαννιός

Επιμελητής Παιδιατρικού Τμήματος
Ναυτικό Νοσοκομείο Αθηνών

17:30 – 18:00 Διάλειμμα

Δ' ΣΥΝΕΔΡΙΑ

Συντονιστές: Βασιλική Γέμου-Engesaeth, Αριάδνη Μαλαμίτση-Πούχνερ

18:00 – 19:00 *Επιγενετική και παχυσαρκία*

Γεώργιος Χρούσος

Καθηγητής Παιδιατρικής, Διευθυντής
Α' Παιδιατρική Κλινική Ιατρικής Σχολής Πανεπιστημίου Αθηνών
Νοσοκομείο Παίδων “Η Αγία Σοφία”

Αναζητώντας την αλήθεια με το φως...

Βασίλης Χαρμανδάρης

Καθηγητής Αστροφυσικής, Τμήμα Φυσικής, Πανεπιστήμιο Κρήτης
Διευθυντής Ινστιτούτου Αστρονομίας, Αστροφυσικής, Διαστημικών Εφαρμογών
και Τηλεπισκόπησης
Εθνικό Αστεροσκοπείο Αθηνών

19:00 – 19:30 Ευχαριστίες

Ευαγγελία Χαρμανδάρη

Αν. Καθηγήτρια Παιδιατρικής - Παιδιατρικής Ενδοκρινολογίας
Α' Παιδιατρική Κλινική Ιατρικής Σχολής Πανεπιστημίου Αθηνών
Νοσοκομείο Παίδων “Η Αγία Σοφία”

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο
www.europa.eu

www.epanad.gov.gr
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

www.ygeia-pronoia.gr

www.espa.gr

Κυριακή 15 Νοεμβρίου 2015

Ε΄ ΣΥΝΕΔΡΙΑ

Συντονιστές: **Ελένη Τσόκα, Ιωάννης Παπασωτηρίου**

10:00 – 11:30 *Ψυχοκοινωνικές επιδράσεις και συνέπειες της παιδικής παχυσαρκίας*

Ελένη Τερζιογλου

Κλινική Ψυχολόγος

Η σημασία της σωστής διατροφής για την πρόληψη και αντιμετώπιση της παιδικής παχυσαρκίας

Αλεξάνδρα Γεωργίου

Κλινική Διαιτολόγος-Διατροφολόγος

Η αναγκαιότητα της σωματικής άσκησης για την πρόληψη και αντιμετώπιση της παιδικής παχυσαρκίας

Σταμάτης Ρώμας

Καθηγητής Φυσικής Αγωγής, Ειδικός Παιδαγωγός

Συστημική ανάλυση για τη διαχείριση του Προγράμματος ΕΣΠΑ “Ανάπτυξη Εθνικού Συστήματος Πρόληψης και Αντιμετώπισης της Υπερβαρότητας και Παχυσαρκίας στην Παιδική και Εφηβική Ηλικία”

Πηνειώ Κάσσαρη

Βιομηχανικός/Οργανωσιακός Ψυχολόγος,

Συστημικός Αναλυτής Διαχείρισης Έργων

Α΄ Παιδιατρική Κλινική Ιατρικής Σχολής Πανεπιστημίου Αθηνών

Νοσοκομείο Παίδων “Η Αγία Σοφία”

11:30 – 12:00 **Διάλειμμα**

ΣΤ΄ ΣΥΝΕΔΡΙΑ

Συντονιστές: **Πηνειώ Κάσσαρη, Παναγιώτης Παπαϊωάννου**

12:00 – 14:00 *WORKSHOP: Εκπαίδευση Παιδιάτρων και Γενικών Ιατρών στην εφαρμογή του “Εθνικού Μητρώου Πρόληψης και Αντιμετώπισης της Υπερβαρότητας και Παχυσαρκίας κατά την Παιδική και Εφηβική Ηλικία”*

Αντώνης Μπιλλήρης

Αναπληρωτής Γενικός Διευθυντής, DATAMED

Χάρης Καρανίκας

Ερευνητής/Σύμβουλος Ηλεκτρονικής Υγείας (eHealth), DATAMED

14:00

Λήξη Συνεδρίου

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο
www.europa.eu

www.epanad.gov.gr
Με τη Συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

www.ygeia-pronoia.gr

www.espa.gr

ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΕΣ

Ντιάνα Βαζαίου	Παιδίατρος - Διαβητολόγος, Διευθύντρια ΕΣΥ, Νοσοκομείο Παιδών "Π. & Α. Κυριακού"
Βασιλική Γέμου-Engesaeth	Καθηγήτρια Παιδιατρικής - Παιδιατρικής Αλλεργιολογίας, Α' Παιδιατρική Κλινική Ιατρικής Σχολής Πανεπιστημίου Αθηνών Νοσοκομείο Παιδών "Η Αγία Σοφία"
Ευθύμιος Καπάνταης	Διαβητολόγος, Διευθυντής του Τμήματος Διαβήτη - Παχυσαρκίας-Μεταβολισμού, Νοσοκομείο Metropolitan, Πρόεδρος Ελληνικής Ιατρικής Εταιρείας Παχυσαρκίας
Πηνελόπη Κάσσαρη	Βιομηχανικός/Οργανωσιακός Ψυχολόγος, Συστημικός Αναλυτής Διαχείρισης Έργων, Α' Παιδιατρική Κλινική Ιατρικής Σχολής Πανεπιστημίου Αθηνών Νοσοκομείο Παιδών "Η Αγία Σοφία"
Εύα Κασσή	Ενδοκρινολόγος, Επίκουρη Καθηγήτρια Βιοχημείας - Μοριακής Ενδοκρινολογίας, Ιατρική Σχολή Πανεπιστημίου Αθηνών
Ελένη Τσόκα	Παιδίατρος - Διαβητολόγος, Διευθύντρια ΕΣΥ, Ενδοκρινολογικό Ιατρείο Παιδιατρικών Τμημάτων, Νοσοκομείο Παιδών "Η Αγία Σοφία"
Αριάδνη Μαλαμίτση-Πούχγερ	Καθηγήτρια Παιδιατρικής-Νεογνολογίας, Διευθύντρια Νεογνολογικής Κλινικής ΕΚΠΑ, Αρεταίειο Νοσοκομείο
Ζαδάλλα Μούσλεχ	Ενδοκρινολόγος, Πρόεδρος της Ελληνικής Ενδοκρινολογικής Εταιρείας-Πανελλήνιας Ένωσης Ενδοκρινολόγων
Παρασκευή Μουστάτσου	Καθηγήτρια Ιατρικής Χημείας-Κλινικής Βιοχημείας, Διευθύντρια Τμήματος Κλινικής Βιοχημείας, Νοσοκομείο "Αττικόν"
Παναγιώτης Παπαϊωάννου	Αναλυτής Συστημάτων
Ιωάννης Παπασωτηρίου	Βιολόγος, Διευθυντής Βιοχημικού Τμήματος, Νοσοκομείο Παιδών "Η Αγία Σοφία"
Μαρινέλλα Τζανέλα	Ενδοκρινολόγος, Διευθύντρια ΕΣΥ, Ενδοκρινολογικό Τμήμα, Γ.Ν.Α. "Ο Ευαγγελισμός"
Ευαγγελία Χαρμανδάρη	Αν. Καθηγήτρια Παιδιατρικής - Παιδιατρικής Ενδοκρινολογίας Α' Παιδιατρική Κλινική Ιατρικής Σχολής Πανεπιστημίου Αθηνών Νοσοκομείο Παιδών "Η Αγία Σοφία"
Γεώργιος Π. Χρούσος	Καθηγητής Παιδιατρικής, Διευθυντής Α' Παιδιατρική Κλινική Ιατρικής Σχολής Πανεπιστημίου Αθηνών Νοσοκομείο Παιδών "Η Αγία Σοφία"

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο
www.euroopa.euwww.epanad.gov.gr
Με τη Συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσηςwww.ygeia-pronoia.grwww.espa.gr